

Švietimo atskirtis regionuose ir neatskleistas Lietuvos potencialas

**Pagal XVIII Lietuvos Respublikos
Vyriausybės programą:**

**46.4. Įtraukusis ugdymas
kiekvienoje mokykloje.**

**Parengsime planą Lietuvos
mokyklose nuosekliai diegti
įtraukujį ugdymą. Klasėse bus
pastebėtas kiekvienas vaikas ir
kiek įmanoma atliepti
individualūs mokymosi poreikiai.**

**Remsime iš užsienio grįžusių
mokinių, specialiųjų poreikių
turinčių mokinių, taip pat
talentingų vaikų rengimą ir jų
potencialo stiprinimą. <...>**

1. Apie Problemą

Ateities Lietuvai reikia lyderių, gebančių matyti toliau, kurie kurs ateities Lietuvą ir sujungs dvi Lietuvos. Šiandien mokyklose turime 60 tūkst. mokinių (20%), turinčių didelį mokymosi potencialą, iš kurių 30-40% mes nematome ir apleidžiame, dauguma šių vaikų - regionuose. Nors šiuos vaikus įsivaizduojame kaip pirmūnus, kuriems nereikia jokios pagalbos, tikėtina, kad 15 tūkst. šių vaikų gyvena skurdo rizikos sąlygomis ir turi kitų iššūkių. Šiuo metu mokykloje turime 60 tūkst. vaikų - potencialių Lietuvos talentų - kurių gebėjimai, jei nebus atskleisti mokykloje, gali likti tokie visam gyvenimui. Vizija – kad kiekvienas iš mokyklos išeitų įgalintas ir jausdamasis: pasauli, laikykis!

2. Kaip Spręsti

Pirmiausia, tokius vaikus reikia atpažinti ir teikti atitinkamą akademinę pagalbą. Kaip visuomenei mums reikia įsisąmoninti, jog potencialas slypi ne tik pirmūnuose bei ryžtingai mokytis nusiteikusiuose jaunuoliuose, bet gali slypėti ir tuose, kurių elgesys, manieras, išvaizda, pažymiai nėra pavyzdiniai. Tokiems mokiniams yra reikalinga nuosekli jų akademinis poreikius atliepanti pagalba.

3. Ko Trūksta

Šiuo metu Lietuvoje yra išbandytas atpažinimo įrankis bei sukurti trijų disciplinų moduliai (lietuvių kalbos, matematikos ir gamtos mokslų). Iki š.m. birželio mėn. bus sukurti po 40 modulių kiekvienai disciplinai, tinkantys 3-10 kl. mokiniams. Šie moduliai atliepia specialiuosius šių mokinių poreikius. Testavimui, pašnekovų teigimu, yra paruošta pakankamai psichologų, o testo kaina nėra didelė, tad reikalingas testavimas nacionaliniu mastu.

Konsultacijų su tyrėjais ir praktikais metu yra vienbalsė nuomonė, kad 9-12 kl. mokiniams yra reikalinga universiteto pagalba. Yra galvojama apie mokslo mokyklą, kuri teiktų akademinę pagalbą šiai mokinių grupei. 11-12 kl. metodinė medžiaga nėra paruošta, tačiau Lietuvoje yra su tokiais mokiniais dirbančių žmonių bei jų turimi resursai.

Galiausiai, gali reikėti koordinavimo nacionaliniu mastu, kad būtų užtikrintas sėkmingas ir sklandus mokyklų darbas.

Pgl. XVIII LR vyriausybės programą numatyti 2030 m. sėkmės rodikliai: 42.2. <...> mokinių dalis, pasiekianti 5–6 lygį (iš 6) pagal PISA, išaugs iki 20 proc. (šiuo metu – 11,1 proc.).

Komentaras: tai sutampa su 20%, kuriuos identifikuoja mokslininkų pritaikytas įrankis Lietuvoje, ir didelį mokymosi potencialo neatpažinimo procentu (30-40%).

Pagal LR švietimo ir mokslo ministro, LR sveikatos apsaugos ministro, LR socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymą 2011 m. liepos 13 d. Nr. V-1265/V-685/A1-317, mokiniai, „nerealizuotys ypatingų gabumų“, yra įvardinti kaip turintys specialiųjų ugdymosi poreikių.

Šaltiniai

Gabūs ir talentingi vaikai: samprata, ypatumai ir atpažinimas. I. Grauslienė, Labanienė, T.Lazdauskas, 2018.

Didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių įvertinimas. Metodiniai nurodymai mokyklų psichologams. S. Girdzijauskienė, G. Gintilienė, D. Butkienė, D. Nasvytienė, K. Dragūnevičius, 2018.

Projekto „Mokinių akademinų gebėjimų atpažinimo ir jų ugdymo kokybės plėtra“, Nr. 09.2.2-ESFA-V-707-01-0001 informacija.

Kaip atrodo Didelis mokymosi potencialas

Keturi **probleminiai** aukštą mokymosi potencialą turinčių mokinių tipai:

- **Kūrybiškai sunkus** - anksčiau vadintas tiesiog „sunkių“. Pasižymi elgesio problemomis: „jiems gali būti nuobodu, pikta ir apmaudu, jie gali „išsilieti“ ant mokytojų ir bendraklasių. Dažnai pasirodo sarkastiški, užsispyrę ir netaktiški, atvirai suabejoja autoritetais“.
- **Slepiantis savo gebėjimus** - tai mokiniai, kurie renkasi tarp gerų pasiekimų bei pritapimo prie bendraamžių grupės ir pasirenka pastarąją.
- **Iškritę iš mokyklos** - šie mokiniai dažnai jaučiasi pikti, susierzinę ir atstumti.
- **Dvejopai išskirtinis** - tai mokiniai, kurie turi ir aukštą mokymosi potencialą, ir taip pat fizinį, emocinį ar mokymosi sutrikimą. Dėl šios priežasties jų gebėjimai gali likti nepastebėti.

Kurk
Lietuvai

Susisiekiame

Marija Žilinskaitė
marija.zilinskaite@kurkl.lt
Dr. Gabija Žemaitytė
gabija.zemaityte@kurkl.lt

